

Łukasz Maciej Mitek*

Etyka w zawodzie doradcy finansowego

Słowa kluczowe: etyka, doradztwo finansowe, doradca finansowy

Keywords: ethics, financial planning, financial planner

Wprowadzenie

W ostatnich kilkudziesięciu latach rozpowszechniła się praktyka tworzenia kodeksów etycznych różnych grup zawodowych. Dla kształtowania się kodeksów etyki zawodowej znaczący wpływ ma tradycja moralna danego zawodu oraz zmiany w akceptowanym społecznie systemie wartości, które pozostawiają pewną swobodę kształtowania oraz oceny stosowania standardów etycznych w zgodzie ze specyfikacją poszczególnych sektorów rynku.

Zarówno etyka, jak i ekonomia współwystępują od czasów starożytnych, jednak do czasów kryzysu finansowego w środowisku ekonomistów problemom etycznym poświęcano zdecydowanie mniej uwagi niż obecnie. Taylor (2010) udowodnił, że główną przyczyną kryzysu subprime było obciążenie bilansów instytucji finansowych toksycznymi aktywami, które powstały na skutek spekulacji na rynku nieruchomości w Stanach Zjednoczonych. Niewątpliwie liberalizacja przepisów umożliwiających zaciąganie kredytów osobom o niskich dochodach, a także nieetyczne działania doradców i instytucji finansowych nadszarpnęły zaufanie klientów do branży finansowej.

Celem artykułu jest przedstawienie etycznych aspektów działalności doradców finansowych. Problem badawczy stanowi ustalenie, czy branża doradztwa finansowego potrzebuje ujednoczonych zasad etycznych. Przedmiotem analizy są obowiązujące przepisy i treści kodeksów etycznych. Autor koncentruje się na podstawowych proble-

* mgr Łukasz Maciej Mitek, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, e-mail: lmitek@o2.pl

mach związanych z rozwojem rynku doradztwa finansowego w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem zasad etycznych, którymi powinien kierować się każdy doradca finansowy, oraz samoregulacji branży. Dodatkowo w artykule przedstawiono zakres pojęciowy doradcy finansowego, ewolucję zawodu i wyzwania stojące przed branżą.

Doradztwo finansowe w ujęciu teoretycznym

Rozważania na temat doradztwa finansowego i jego roli w zarządzaniu finansami gospodarstw domowych należy zacząć od zdefiniowania tego terminu. Doradztwo finansowe od samego początku można uznać za dynamicznie rozwijający się segment rynku usług finansowych. Wielu autorów pod pojęciem doradztwa finansowego (*financial consulting, financial planning*) rozumie odpłatną działalność gospodarczą lub nieodpłatną usługę świadczoną przez doradców zależnych polegającą na udzielaniu porad finansowych związanych z różnymi aspektami działalności gospodarstw domowych, których celem jest podjęcie optymalnej decyzji finansowej (Gostomski, 2004; Korenik, 2006; Iwanicz-Drozdowska, 2008; Waliszewski, 2012). Zgodnie zaś z brytyjskimi standardami ISO doradztwo finansowe to usługa świadczona przez doradców finansowych, polegająca na pomocy przy planowaniu finansów osobistych ich klientom przy jednoczesnym zachowaniu wszystkich wymagań w zakresie etyki, kompetencji i doświadczenia (Standards International, 2016).

W literaturze przedmiotu terminy konsultingu finansowego i planowania finansowego są bardzo zbliżone, jednak Waliszewski (2010a) sugeruje, że konsulting to usługa bardziej zaawansowana w stosunku do doradzania. Według autora doradztwo to udzielanie pomocy przy rozwiązywaniu problemów o charakterze fragmentarycznym, związane ze stosunkowo małym nakładem pracy, najczęściej świadczone przez jednego doradcę, który nie bierze odpowiedzialności za skutki wdrożenia rekomendacji w życie. Konsulting natomiast polega na zespołowym rozwiązywaniu złożonych problemów, które wymagają większych nakładów pracy i poważnych prac analitycznych.

Na potrzeby niniejszej pracy przyjęto następującą definicję doradztwa finansowego: to świadczenie usługi finansowej polegającej na udzielaniu klientom oraz potencjalnym klientom rzetelnych informacji na temat dostępnych rozwiązań finansowych (inwestycyjnych, kredytowych, ubezpieczeniowych). Natomiast planowanie finansowe można zdefiniować jako część procesu zarządzania finansami gospodarstw domowych, obejmującą proces planowania wydatków konsumpcyjnych, inwestycji oraz pozyskiwania środków finansowych w celu optymalizacji sytuacji gospodarstwa domowego.

Ewolucja zawodu doradztwa finansowego

W swojej pracy Mrówka (2011) wskazuje, że począwszy od sofistów, filozofowie starożytni tworzyli podwaliny dla współczesnego doradztwa w następujących obszarach: antropologicznym, felicytologicznym, aksjologicznym oraz etycznym. Uważano wówczas, że doradca, oprócz wszechstronnego wykształcenia, powinien być człowiekiem moralnym, podobnym do mędrca, który nie jest wolny od namiętności, ale potrafi nad nimi panować. Niemniej jak sugeruje Waliszewski (2010a), przełomowym okresem dla rozwoju doradztwa był XIX wiek, kiedy w wyniku rewolucji przemysłowej nastąpiły kompleksowe przemiany techniczne, ekonomiczne oraz społeczne, które zostały szerzej opisane przez Griffina (1997). Powstał wówczas nowy model zarządzania, który wywarł wielki wpływ na przemysł w Stanach Zjednoczonych i stanowił naukową podstawę dla przyszłych doradców. Kolejnymi czynnikami mającymi wpływ na rozwój instytucji doradztwa finansowego – jak podaje Altfest (2004) – były: wzrost średniej długości życia i poziomu zamożności społeczeństwa w USA oraz konieczność większej mobilności w celu uzyskania pracy zarobkowej i rozwoju zawodowego. Wspomniane zmiany gospodarcze wykreowały nową potrzebę do inwestowania w różne klasy aktywów i znalezienia rozwiązań z obszaru zarządzania ryzykiem (*risk management*), które wcześniej były zarezerwowane tylko dla najbardziej zamożnych obywateli.

Współcześnie członkowie gospodarstw domowych mają niemal nieograniczony dostęp do instrumentów pozwalających na pozyskiwanie środków finansowych i gromadzenie kapitału na przyszłość, proponowanych przez wiele podmiotów działających na rynku kapitałowym. Jednak z powodu niskiej wiedzy finansowej zachodzi ryzyko, że konsumenci w trakcie podejmowania decyzji finansowych w dalszym ciągu będą kierowali się emocjami, mylnie oceniając atrakcyjność produktu, lub w obawie przed ryzykiem nie zdecydują się na jego zakup.

Ostatnie badania na temat stanu wiedzy finansowej Polaków (Fundacja Kronenberga, 2009) i stanu wiedzy oraz świadomości ekonomicznej Polaków (NBP, 2015) potwierdziły, że Polacy uważają, że ich wiedza z zakresu ekonomii, finansów i gospodarki jest mała lub średnia. Pomimo tego znikoma liczba Polaków korzysta z usług doradców finansowych z uwagi na brak wiedzy o istnieniu usług tego typu lub brak zaufania do instytucji doradztwa finansowego. Niewątpliwie w wyniku kryzysu finansowego oraz różnorodnych afer finansowych zaufanie do instytucji finansowych zostało nadszarpnięte i jego odbudowa to jedno z wyzwań stojących przed branżą. Dlatego zgodnie z międzynarodowymi standardami doradztwa finansowego osoba zajmująca się planowaniem finansów osobistych nie tylko powinna działać w ramach przepisów prawa oraz odznaczać się wysokimi standardami etycznymi, lecz także, jak sugeruje Brandon (2009), musi dodatkowo uzyskać certyfikat planera finansowego potwierdzający jej kompetencje.

Normy etyczne i kanony dobrych praktyk

Podstawą zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa rynku finansowego jest etyczny wymiar działalności jego uczestników. Niezmiernie istotne jest, aby konsumenci mogli mieć zaufanie do instytucji finansowych, którym powierzają swoje środki, a także do doradców i pośredników, z którymi bezpośrednio się kontaktują. Znaczenie stosowania dobrych praktyk dla zwiększania przejrzystości rynku i budowania wzajemnego zaufania doceniają zarówno regulatorzy rynku, jak i jego uczestnicy.

Jednym z promotorów wysokich standardów w doradztwie finansowym jest Certified Financial Planner Board of Standards (CFP). Działalność CFP polega na wdrażaniu oraz rozwijaniu określonych standardów doradztwa. Organizacja wprowadziła zasadę The Four E'S (Education, Examination, Experience and Ethics), która polega na zdobywaniu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych w trakcie studiów i rozwijaniu teoretycznej i praktycznej wiedzy finansowej z zakresu planowania finansowego, nieustannym podnoszeniu kwalifikacji oraz zdawaniu egzaminów potwierdzających wiedzę finansową i umiejętność przełożenia jej na sytuację klienta, wydawaniu certyfikatów doradcom, którzy mają minimum trzyletnie doświadczenie w planowaniu finansowym, oraz zobowiązaniu członków do dochowania wierności zasadom etycznym opisanym w kodeksie etycznym i profesjonalnej odpowiedzialności (CFP, 2016).

Kolejnym promotorem profesjonalnego doradztwa jest Standards International, czyli jedyna organizacja wyznaczona do certyfikacji doradców i instytucji doradztwa finansowego w Wielkiej Brytanii, która specjalizuje się w promocji, szkoleniach wstępnych, ocenie oraz certyfikacji BS 8577 (dla firm) i ISO 22222:2005 (dla doradców).

Tabela 1. Normy doradztwa finansowego obowiązujące w Wielkiej Brytanii

BS 8577	ISO 22222:2005
Norma obejmuje ramy operacyjne spółek, w tym bezpieczeństwo informacji, poufność danych klienta, nieustanne doskonalenie poprzez rekrutację, szkolenia oraz szeroko pojęty rozwój kadr. Ponadto dokonywane są analizy i przeglądy dokumentów, natomiast przeprowadzona ocena przez niezależnych asesorów umożliwia uzyskanie tej normy	Norma określa ramy świadczenia doradztwa i planowania finansowego przez doradców, ma na celu zwiększenie zaufania klientów poprzez dostarczanie międzynarodowych standardów doradztwa finansowego. Norma obejmuje zachowania etyczne, kompetencje oraz doświadczenie wymagane od doradców finansowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Standards International (2016).

Zgodnie ze standardem ISO 22222:2005 proces planowania finansowego składa się z sześciu następujących etapów: 1) definiowania klienta i osobistej relacji; 2) gromadzenia danych klientów, a także określenia celów i oczekiwań; 3) analizy i oceny sytuacji finansowej klienta; 4) opracowania oraz przedstawienia planu finansowego; 5) wdrożenia zaleceń planowania finansowego; 6) monitorowania planu finansowego i relacji

planowania finansowego. Ponadto wysoki poziom benchmarku najlepszych praktyk jest wspierany przez następujące wymogi: zachowanie etyczne i planowanie finansowe, bezpieczeństwo informacji, poufności i ochrony danych klienta, zarządzanie ryzykiem, a także ciągłe doskonalenie (Standards International, 2016).

Niewątpliwie w krajach anglosaskich zarówno w USA, jak i w Wielkiej Brytanii doradcy finansowi podlegają kontroli instytucji nadzoru nad rynkiem finansowym. Jak sugeruje Waliszewski (2010b, s. 141), w krajach Unii Europejskiej ogólnie przyjęte normy zostały zapisane w Kodeksie Etyki Europejskiego Stowarzyszenia Planowania Finansowego (EFPA). W UE doradcy finansowi po specjalistycznych szkoleniach zdają egzamin w celu otrzymania jednego z trzech certyfikatów: European Financial Guide, European Financial Consultant oraz European Financial Planner.

Zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE (2014) osoby oraz instytucje świadczące usługi doradztwa finansowego powinny informować klientów, czy doradztwo jest świadczone w sposób niezależny, czy opiera się na szerokiej analizie różnych instrumentów finansowych oraz w szczególności czy zakres ogranicza się do instrumentów finansowych emitowanych lub dostarczanych przez podmioty mające bliskie powiązania z daną firmą lub inne stosunki prawne oraz gospodarcze, które mogą zagrażać niezależności świadczonego doradztwa.

W swojej pracy Waliszewski (2012, s. 482) wskazuje, że w Polsce podobnie jak w wielu krajach europejskich brakuje regulacji prawnych dotyczących działalności branży doradztwa finansowego oraz obowiązkowej certyfikacji i licencjonowania doradców finansowych. W ustawodawstwie polskim pojęcie „kodeks dobrych praktyk” zostało wprowadzone Ustawą z 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i uznawane jest za instrument o charakterze samoregulacyjnym. W związku z tym wszelkie ograniczenia są wprowadzane dobrowolnie do poszczególnych kodeksów postępowania przez zrzeszające się organizacje, związki branżowe lub pojedyncze podmioty gospodarcze. W ten sposób powstały m.in. Kodeks Etyki Polskiej Izby Pośredników Ubezpieczeniowych i Finansowych oraz Kodeks Niezależnych Doradców Finansowych. Jednak instytucje doradztwa finansowego, które nie prowadzą działalności bankowej, zazwyczaj nie dysponują własnymi kodeksami etycznymi, a jedynie deklarują wysokie standardy obsługi klienta.

Dlatego w wyniku współpracy trzydziestu organizacji zrzeszających podmioty oferujące produkty i usługi finansowe, organizacji i instytucji reprezentujących interesy klientów, a także przy udziale ekspertów ze środowiska akademickiego został opracowany Kanon Dobrych Praktyk Rynku Finansowego (KNF, 2008), który reguluje podstawowe wartości oraz ideały etyczne przyświecające podmiotom finansowym: uczciwość, staranność i kompetencje, godność i zaufanie, zasoby i procedury, relacje wewnętrzne, zapobieganie konfliktom interesów, informacja od klientów, ochrona informacji o klien-

tach, informacje dla klientów, profilowanie usług, rzetelna reklama, reklamacje klientów, stosunki wzajemne i uczciwa konkurencja, rozstrzygnięcie sporów wzajemnych, działania dla rozwoju rynku, stosowanie kanonu. Treść norm zawartych w KDPRF uwzględnia przyjęty przez Związek Banków Polskich Kodeks Etyki Bankowej (2013), stanowiący zbiór zasad postępowania związanych z działalnością banków, odnoszących się odpowiednio do banków, osób w nich zatrudnionych oraz osób, za których pośrednictwem banki wykonują czynności bankowe.

Normy etyczne a rzeczywistość

Problem oddziaływania na siebie ekonomii oraz etyki jest ciągle aktualny, gdyż często występuje konflikt pomiędzy dążeniem do maksymalizacji zysku a etycznym zachowaniem jednostki. Zygmunt Bauman twierdzi, że nie ma jednej właściwej hierarchii wartości, uważa, że erozji uległy tradycyjne kodeksy moralne, niosące celowe, jednolite i spójne wizje świata: „Uwolnienie molarności z pancerza sztucznie stworzonych kodeksów etycznych, oznacza powtórne jej uczłowieczenie, spersonalizowanie” (Bauman, 1996, s. 47). W swojej pracy Czerkawska i Czerkowski (2005) zwracają uwagę na zawodność wielkich systemów etycznych, gdyż obecnie podważa się rację ich istnienia. W to miejsce proponuje się etykę minimalistyczną – jednostkową, która sprowadza się do odpowiedzialności za siebie, swoje czyny i relację z drugim człowiekiem: „Zaczynamy też wierzyć, że wszystkie tworzone społecznie namiastki moralności, jak kodeksy obowiązków funkcjonalnych i proceduralnych, są niegodne zaufania i moralnie wątpliwe” (Bauman, 1996, s. 48).

W Polsce doradcy finansowi wraz ze spontanicznym rozwojem branży wyrosli do roli aktywnych uczestników życia gospodarczego, dlatego branża doradztwa finansowego w dalszym ciągu będzie rozwijać się dynamicznie, stąd potrzeba wprowadzenia nadzoru i regulacji, szczególnie gdy weźmie się pod uwagę stopniowe bogacenie się społeczeństwa oraz wydłużenie okresu życia, które pośrednio przyczynia się do oferowania produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych na większą skalę, gdyż jak sugeruje Bauman (1996), kodeksy mają przede wszystkim charakter dyscyplinujący.

Jak sugeruje Mendyk (2010), dylematy etyczne pracownika z działu sprzedaży pojawiają się, gdy doświadcza on konfliktu decyzyjnego i zastanawia się, jaką decyzję podjąć, mając świadomość, że dobra propozycja dla klienta nie będzie równie korzystna dla niego i instytucji, w której pracuje. Niewątpliwie celem doradcy finansowego powinno być działanie na rzecz klienta, a nie instytucji finansowej, więc zmiana sposobu wynagradzania doradców może przyczynić się do rozwoju branży doradztwa finansowego. W swojej pracy Podedworna-Tarnowska (2010, s. 297) zauważa, że pomimo samoregulacji w warunkach polskich doradcy finansowi to nadal sprzedawcy usług finansowych – pośredni-

cy kredytowi lub finansowi wynagradzani przez banki w postaci progresywnego systemu prowizji. Dlatego w dalszym ciągu jednym z głównych problemów zgłaszanych przez konsumentów przy poszukiwaniu porady finansowej jest brak zaufania do instytucji doradztwa finansowego oraz osób pracujących w branży finansowej.

W analizowanych badaniach na temat zaufania do wybranych instytucji sektora finansowego (KNF, 2012) oraz sytuacji Polaka na rynku finansowym (CBOS, 2012) respondenci sygnalizowali brak wiedzy finansowej, która pozwala im na ocenę atrakcyjności poszczególnych rozwiązań finansowych, i brak zaufania do niektórych instytucji finansowych jako główne powody rezygnacji z proponowanych im rozwiązań finansowych. Przykładowo tylko 16% klientów banków oraz 14% klientów SKOK-ów ma zaufanie do innych podmiotów świadczących usługi finansowe, które nie są ani bankami, ani SKOK-ami. Ponadto aż 59% respondentów uważa, że Polacy jako inwestorzy są naiwni i łatwo dają się zwodzić mirażom zysków obiecanych przez „doradców finansowym”. Zaledwie 15% badanych jest zdania, że Polacy w kwestii własnych inwestycji finansowych dysponują odpowiednią wiedzą ekonomiczną i kierują się rozsądkiem.

Podsumowanie

Przeobrażenia społeczno-kulturowe na świecie oraz zauważalne zmiany w doradztwie finansowym uświadamiają, jak wiele wyzwań stoi przed współczesnym doradcą, który powinien nieustannie pogłębiać wiedzę na temat wszelkich procesów zachodzących na rynkach finansowych, nowych produktów i usług finansowych, potrzeb swoich klientów, motywów własnego działania, skrywanych uprzedzeń oraz wyznawanych wartości. Dbanie o własny rozwój, nabywanie nowych kompetencji zawodowych to stałe zadanie doradcy finansowego. Ponadto należy pamiętać o konieczności doskonalenia kompetencji miękkich, np. otwartości na innych, które są bardzo istotne w pracy z drugim człowiekiem.

Dlatego kodeksy etyczne pełnią funkcję dyscyplinującą, uzmysławiając jednocześnie konkretne obowiązki moralne, jakie wiążą się z wykonywaniem zawodu. Z punktu widzenia interesów społecznych zarówno klientów, doradców finansowych, jak i współpracujących z nimi instytucji finansowych obowiązek certyfikacji oraz zobowiązanie się doradcy do działania etycznego mają duże znaczenie praktyczne. Nie oznacza to jednak, że kodeks jest w stanie rozwiązać wszystkie możliwe problemy i dylematy moralne, przed którymi może stanąć doradca. Uwzględniając jednak wyniki przedstawionych badań, można dojść do wniosku, że obowiązkowa certyfikacja doradców finansowych, przejrzysty system ich wynagradzania oraz ujednolicone normy etyczne mogą sprzyjać rozwojowi branży doradztwa finansowego.

Literatura

- Altfest, L. (2004). Personal financial planning: Origins, developments and a plan for future direction. *American Economist*, 48 (2), 53–60.
- Bauman, Z. (1996). *Etyka ponowoczesna*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Brandon, E.D., Welch, H.O. (2009). *The History of Financial Planning: The Transformation of Financial Services*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- CBOS (2012). *Polak na rynku finansowym*. Warszawa.
- Certified Financial Planner Board of Standards (2016). Pobrano z: <http://www.cfp.net>
- Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej (2014). *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE*.
- Gostomski, W. (2004). Doradztwo w bankach internetowych. *Bank*, 5, 24–25.
- Griffin, R.W. (1997). *Podstawy zarządzania organizacjami*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Iwanicz-Drozdowska, M. (2008). *Bezpieczeństwo rynku usług finansowych. Perspektywa Unii Europejskiej*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.
- KNF (2008). *Kanon Dobrych Praktyk Rynku Finansowego*. Rekomendowany przez Komisję Nadzoru Finansowego Uchwałą nr 99/08 Komisji Nadzoru Finansowego z 18 marca 2008.
- KNF (2012). *Zaufanie do wybranych instytucji sektora finansowego*. Warszawa: TNS Pentor.
- Korenik, D. (2006). Bank i jego usługi w dobie „rewolucji finansowej”. W: D. Korenik (red.), *Innowacyjne usługi banku*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Mendyk, I. (2010). Etyczne dylematy zarządzania zasobami ludzkimi. W poszukiwaniu przyczyn nieetycznych zachowań. W: E. Skrzypek (red.), *Etyka a jakość i efektywność w organizacji* (s. 180–190). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Mrówka, M. (2011). Źródła etyki doradztwa w filozofii starożytnej. W: *Annales. Etyka w życiu gospodarczym*. T. 14, nr 2 (s. 119–128). Łódź: Salezjańska Wyższa Szkoła Ekonomii i Zarządzania.
- NBP (2015). *Stan wiedzy i świadomości ekonomicznej Polaków 2015*. Warszawa: konsorcjum Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” i Grupa IQS dla Departamentu Edukacji i Wydawnictw Narodowego Banku Polskiego.
- Podedworna-Tarnowska, D. (2010). Doradztwo finansowe Polsce. Niezależność i obiektywizm czy komercyjne pośrednictwo? W: D. Zarzecki (red.), *Zarządzanie finansami. Analiza finansowa i zarządzanie ryzykiem*. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.
- Fundacja Kronenberga (2009). *Stan wiedzy finansowej Polaków*. Raport Fundacji Kronenberga przy Citi Handlowy. Warszawa: Dom Badawczy Maison.
- Standards International (2016). Pobrano z: <http://www.standardsinternational.co.uk>.
- Ustawa (2007). Ustawa z 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. DzU 2007, nr 171, poz. 1206; z 2014 r. poz. 827; z 2015 r. poz. 1348.
- Waliszewski, K. (2010a). *Doradztwo finansowe w Polsce*. Warszawa: CeDeWu.
- Waliszewski, K. (2010b). Współpraca banków i doradców finansowych szanse i zagrożenia dla banków i sektora bankowego. *Bezpieczny Bank*, 3 (42), 140–157.
- Waliszewski, K. (2012). Europejskie Standardy Doradztwa Finansowego w Polsce. W: I. Pyka, J. Cichorska (red.), *Finanse w niestabilnym otoczeniu – dylematy i wyzwania*. Bankowość, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Katowice.
- Taylor, J.B. (2010). *Zrozumieć kryzys finansowy*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Abstrakt

W artykule podjęto próbę analizy etycznych zachowań doradców finansowych zawartych w wybranych kodeksach etycznych oraz wskazano na problemy pojawiające się w branży. Przedstawione kodeksy etyczne wykazują podobieństwa, jednakże autor wskazuje na dalszą potrzebę badań nad rozwojem standardów etycznych oraz ich wdrażania, stosowania i egzekwowania.

Ethics in the profession of financial planner – global approach

The article attempts to analyse the ethical behavior of financial planners contained in selected codes of ethic and indicates a few problems arising in this profession. The codes of ethics show similarities, however the author points to the need for further research on the development of ethical standards as well as their implementation, application and enforcement.